

Αθήνα, 04 Νοεμβρίου 2020

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ισχυρό αίτημα της κοινωνίας και των εργαζόμενων η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των νέων ανθρώπων στην απασχόληση, σύμφωνα με τη νέα έρευνα του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ

Την αναγκαιότητα ανάληψης πολιτικών πρωτοβουλιών για τη στήριξη και τον εκσυγχρονισμό της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης ώστε να ενισχυθεί η προσβασιμότητα των νέων ανθρώπων στην εργασία ανέδειξε η νέα έρευνα του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ με τίτλο **«Διερεύνηση της μετάβασης των αποφοίτων ΙΕΚ στην απασχόληση: Συγκριτικά στοιχεία, προσεγγίσεις, ερμηνευτικές αναφορές»**. Η έρευνα που παρουσιάστηκε σήμερα διαδικτυακά βασίστηκε σε στοιχεία αποφοίτων ΙΕΚ της διετίας 2017-2018 και αποτελεί ουσιαστικά επικαιροποίηση παλαιότερης έρευνας του 2012 που είχε βασιστεί σε αντίστοιχα στοιχεία της διετίας 2008-2009.

Την εκδήλωση χαιρέτησε με μια σύντομη εισαγωγική παρέμβαση ο Πρόεδρος της ΓΣΕΕ Γιάννης Παναγόπουλος, ο οποίος επεσήμανε τη σημαντική συμβολή αυτής της έρευνας σήμερα, μετά και τους τελευταίους μετασχηματισμούς στο εργασιακό πεδίο λόγω των συνεπειών της πανδημίας. Σε αυτές τις συνθήκες, τόνισε την ανάγκη να ενισχυθούν άμεσα και έμπρακτα οι δημόσιες δομές κατάρτισης, ώστε να αποτελέσουν λειτουργικούς κόμβους διασύνδεσης με την εργασία και γενικότερα με την παραγωγική διαδικασία, ενώ σημείωσε πως η ΓΣΕΕ, μέσω των ινστιτούτων της ΚΑΝΕΠ και ΙΝΕ, υποστηρίζει σταθερά και διαχρονικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Στο πρώτο μέρος της παρουσίασης οι κ.κ. Χρήστος Γούλας, Διευθυντής ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ και Νίκος Φωτόπουλος, Αναπλ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πελοποννήσου – Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ, ανέλυσαν τα ερευνητικά ευρήματα στα οποία καταγράφεται η τρέχουσα κατάσταση και οι εξελίξεις των τελευταίων χρόνων στο πεδίο της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης στη χώρα μας, τόσο συγκριτικά με τα αντίστοιχα ευρήματα της προηγούμενης έρευνας (2012) όσο και αναφορικά με τις νέες προκλήσεις με τις οποίες έχει βρεθεί αντιμέτωπη η ελληνική κοινωνία, όπως οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης και η εξελισσόμενη πανδημία.

Στο δεύτερο μέρος, πολιτικά πρόσωπα κύρους με εμπειρία στο χώρο της Παιδείας (ο Γενικός Γραμματέας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων Γιώργος Βούτσιнос, ο πρώην Υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Νίκος Φίλης, η Βουλευτής και Τομεάρχης Παιδείας του Κιν.Αλλ. Χαρά Κεφαλίδου με τη συμμετοχή του Διευθυντή του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ Χρήστου Γούλα)

συμμετείχαν σε διάλογο με θέμα **«Κατάρτιση, Απασχόληση, Εκπαιδευτική Πολιτική: διερευνώντας αξιόπιστες προοπτικές ποιότητας και σύνδεσης με την απασχόληση»**. Στο πλαίσιο του επίκαιρου αυτού διαλόγου λόγω και του επικείμενου σχεδίου νόμου του Υπουργείου Παιδείας για την Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση ανέλυσαν τις απόψεις και τις θέσεις τους για τα ερευνητικά ευρήματα αλλά και **για τις απαιτούμενες πολιτικές πρωτοβουλίες που θα πρέπει να ληφθούν στον συγκεκριμένο, ζωτικό χώρο της Παιδείας** προς όφελος της κοινωνίας, των εργαζόμενων και των νέων.

Πρώτο μέρος: Η παρουσίαση της έρευνας

Η **ανάλυση** των δύο εισηγητών κ.κ. Φωτόπουλου και Γούλα **επικεντρώθηκε** στους **δείκτες ποιότητας** της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, **ως πεδίου της μη τυπικής εκπαίδευσης**, καθώς και στο **βαθμό διασύνδεσής του με την απασχόληση**. Ειδικότερα, όπως προέκυψε μέσα από την έρευνα:

- Συγκριτικά με την προηγούμενη έρευνα του 2012, **εμφανίζονται με ένταση οι δομικές αδυναμίες** στο πεδίο της αρχικής κατάρτισης.
- Παρά την οικονομική κρίση και τα σημαντικά προβλήματα που ταλανίζουν την εκπαίδευση, ιδίως τον εγκαταλελειμμένο χώρο της Αρχικής Κατάρτισης, το σύστημα εμφανίζει **μια «αντιφατική δυναμική»**, καθώς οι νέοι άνθρωποι θεωρούν την κατάρτιση **ως τη βασική διέξοδο για την επαγγελματική τους αποκατάσταση**.
- Πιο συγκεκριμένα, **εμφανίζεται εντονότερα** (σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα) η **συμμετοχή** στην αρχική κατάρτιση των νέων με «ετερογενές» εκπαιδευτικό υπόβαθρο, με κύρια αποστολή την **πρόσβαση στην απασχόληση**.
- Η **εξειδίκευση στο αντικείμενο κατάρτισης** καταγράφεται ως ο ισχυρότερος λόγος επιλογής της ειδικότητας σπουδών, με σκοπό τη **διευκόλυνση πρόσβασης/παραμονής στην αγορά εργασίας**.
- **Οι ακόλουθοι δείκτες ποιότητας του συστήματος αρχικής κατάρτισης:** εκπαιδευτές, πρόγραμμα σπουδών, οργάνωση προγράμματος, πρακτική άσκηση, **αναδεικνύονται σε βασικές συνιστώσες βιωσιμότητας και αποτελεσματικότητας** του πεδίου.
- **Ο μικρός βαθμός συμμετοχής** των αποφοίτων ΙΕΚ στις διαδικασίες πιστοποίησης δηλώνει την αναγκαιότητα **για την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας της Αρχικής Κατάρτισης και τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών της πιστοποίησης**.
- Αναφορικά προς αυτούς που βρήκαν εργασία, απασχολούνται κυρίως **με συμβάσεις ορισμένου χρόνου** και γενικότερα **με ευέλικτες μορφές απασχόλησης**, σε μια συγκυρία που οι περισσότεροι διαισθάνονται **έντονα την αβεβαιότητα, την εργασιακή ανασφάλεια και τους δυσμενείς μετασχηματισμούς στην αγορά εργασίας** είτε λόγω οικονομικής κρίσης, είτε λόγω νομοθετικών πρωτοβουλιών που την απορρυθμίζουν **έτι περαιτέρω**, είτε λόγω ανεργίας, είτε λόγω πανδημίας κ.λπ.
- Σε όλες τις περιπτώσεις η **κοινωνική ασφάλιση** θεωρείται το **βασικό επιθυμητό χαρακτηριστικό εύρεσης μιας εργασίας**, αν και αποτελεί σημαντικό αποδεικτικό στοιχείο της εκτεταμένης ανομίας στην αγορά εργασίας **ότι η πλειονότητα των ερωτημένων υποχρεώνεται να αποδεχθεί μια θέση εργασίας χωρίς τα επιθυμητά –και νόμιμα– προαπαιτούμενα**.

- Επισημαίνεται, τέλος, μέσα από την έρευνα η **ανάγκη πολιτικών πρωτοβουλιών με στόχο την ουσιαστική αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της Αρχικής Κατάρτισης, κυρίως μέσω της θεμελίωσης της διασύνδεσης με την αγορά εργασίας και συνακόλουθα της περαιτέρω θεσμικής ενδυνάμωσης των ΙΕΚ με επίσημους φορείς και δομές απασχόλησης.**

Δεύτερο μέρος: Διάλογος για την Κατάρτιση, την Απασχόληση και την Εκπαιδευτική Πολιτική

Ο Γ.Γ. ΕΕΕΚ & ΔΒΜ κ. Βούτσιος αφού επαίνεσε τον ρόλο του ΚΑΝΕΠ ως εκπαιδευτικού και ερευνητικού οργανισμού τόνισε ότι η έρευνα απέδειξε πάνω απ' όλα τον επωφελή χαρακτήρα της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης. Υποστήριξε ότι το νέο νομοσχέδιο που την άλλη εβδομάδα έρχεται σε δημόσια διαβούλευση αντιμετωπίζει πολλές από τις αδυναμίες του συστήματος, ενώ τόνισε ότι θα διαπιστωθεί άμεσα ότι η τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση είναι προτεραιότητα της κυβερνητικής πολιτικής και το νομοσχέδιο αποτελεί μια ολιστική προσέγγιση του ζητήματος. Ξεκαθάρισε ότι δεν υπάρχει περίπτωση για καμιά απόλυση, καμιά διαθεσιμότητα εκπαιδευτικών.

Τόνισε, επίσης, ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση έχουν διαφορές δυσδιάκριτες, αλλά σημαντικά κρίσιμες σε μια περίοδο ταχύτατων και βίαιων αλλαγών και ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα είναι αργά, γι' αυτό θα πρέπει να είναι πολύ ευέλικτη η επαγγελματική κατάρτιση ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις. Με το νέο νομοσχέδιο, υποστήριξε ότι υπάρχει επιτέλους κοινός σχεδιασμός για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Επίσης, πρόσθεσε ότι με το νέο νομοσχέδιο θεσπίζεται η ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων από το σχεδιασμό στην εφαρμογή και ότι θα αμείβεται πλέον η πρακτική άσκηση.

Για τις αλλαγές που απαιτούνται τόνισε μεταξύ άλλων ότι *«Θα πρέπει να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα της πιστοποίησης, είναι μεγάλο το 60% των αποφοίτων που δεν παίρνουν πιστοποίηση. Τα ΙΕΚ έχουν μείνει παρατημένα, με απαρχαιωμένα προγράμματα σπουδών, χωρίς αξιολόγηση, με έντονο το στοιχείο της σχολειοποίησης. Θα πρέπει να είναι έντονη η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και θα σχηματιστεί Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης όπου ο ρόλος τους θα είναι ενισχυμένος. Θα γίνει αξιολόγηση των επαγγελματικών περιγραμμάτων και αναβάθμιση των οδηγών κατάρτισης (όπου ήδη υπάρχουν 20 νέοι), εκσυγχρονισμός του ΕΟΠΠΕΠ και πλήρης ψηφιοποίηση όλων των διαδικασιών».*

Ο πρώην Υπουργός Παιδείας και Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ κ. Φίλης εξήρε το ρόλο του ΚΑΝΕΠ λέγοντας ότι αποτελεί λαμπρό παράδειγμα της διευρυμένης λειτουργίας των συνδικάτων στο χώρο της έρευνας. Τόνισε ότι *«από τα ευρήματα της έρευνας καθρεφτίζεται η άθλια εικόνα της αγοράς εργασίας με τις συνθήκες χωρίς κοινωνική ασφάλιση, με γενική ανασφάλεια, με την πανδημία να γίνεται εφιάλτης. Είναι το νεοφιλελεύθερο μοντέλο που θεωρεί ότι όλα τα θεραπεύει το αόρατο χέρι της αγοράς.*

Η κατάργηση των διετών προγραμμάτων από την κυβέρνηση ήταν εσφαλμένη, καθώς εάν τα προγράμματα αυτά ήταν μέσα στα Πανεπιστήμια θα υπήρχε ικανοποίηση των αναγκών μέσα στο πλαίσιο ενός έγκυρου φορέα εκπαίδευσης και πιστοποίησης.

Η μεταρρύθμιση στην τεχνική επαγγελματική είναι κρίσιμη, γιατί έχει ζωτική σημασία για την

οικονομία. Δεν τη θέλουμε όμως να ικανοποιεί απλώς τα συμφέροντα των εργοδοτών, αλλά να παίξει ρόλο στη δυναμική παραγωγική ανασυγκρότηση και στην αναβάθμιση του ρόλου των παιδιών. Υποστήριξε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έκανε πολύ καλή δουλειά στην αναβάθμιση των ΕΠΑΛ, ενός θεσμού που διέλυσαν οι πολιτικές των μνημονίων, με την κατάργηση ειδικοτήτων, την εκδίωξη μαθητών και εκπαιδευτικών, ενώ θεσμοθέτησε την μαθητεία που πληρώνεται, ασφαλίζεται και δεν υπόκειται στην εργοδοτική αυθαιρεσία.»

Τόνισε επίσης ότι η συνεργασία των κοινωνικών εταίρων πρέπει να γίνει στη βάση ενός κοινωνικού συμβολαίου με στόχο εργασία και εκπαίδευση για όλους και ότι θα πρέπει να υπάρχει κοινός, κεντρικός σχεδιασμός. Προειδοποίησε ότι κύρια επιδίωξη για την κυβέρνηση είναι ο περιορισμός του δημόσιου τομέα, η μετατροπή των μαθητών-σπουδαστών σε πελάτες και εξέφρασε την ανησυχία του ότι αυτή η αντίληψη της υποβάθμισης του δημόσιου χαρακτήρα με το νέο νομοσχέδιο θα είναι προφανής. Υπογράμμισε ότι χρειάζεται ισχυρή δημόσια παρέμβαση και ότι τα νέα παιδιά απαιτούν κοινωνική ασφάλιση, πλήρη εργασία, μισθολογικά κίνητρα.

Συμφώνησε με τους ομιλητές ότι είναι σημαντικό το ζήτημα της πιστοποίησης και ότι θα πρέπει να αντιμετωπιστεί. Επεσήμανε, τέλος, ότι υπάρχει ζήτημα με τους εργαζόμενους υποψήφιους που δεν προλαβαίνουν να προετοιμαστούν, όπως επίσης υπάρχει ζήτημα και με το παράβολο. Η πιστοποίηση όμως θα πρέπει να λειτουργεί με όρους δημόσιου ελέγχου, αλλιώς ελλοχεύει ο κίνδυνος της περαιτέρω υποβάθμισης και εμπορευματοποίησης.

Η Βουλευτής και Τομεάρχης Παιδείας του Κιν. Αλλ. Χαρά Κεφαλίδου θεώρησε την πρόσκληση του ΚΑΝΕΠ «ως πρόκληση για τη δύσκολη περίοδο που ζούμε. Αποτυπώνεται στην έρευνα η εικόνα όσων συμβαίνουν στην αγορά εργασίας σε έναν κόσμο που διαρκώς αλλάζει».

Υποστήριξε ότι μέσω της εκπαίδευσης, που είναι η ραχοκοκκαλιά της ανάπτυξης, θα πρέπει διαδραματίσουμε ως χώρα πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις και πως ό,τι ψηφίζεται τώρα καθορίζει την κατάσταση για την επόμενη δεκαετία. Σε ό,τι αφορά την έρευνα, υπογράμμισε το ρόλο του φύλου, παρατηρώντας ότι οι γυναίκες υπάρχουν δυναμικά σε κάθε τομέα εργασίας. Ξεχώρισε δύο σημεία της έρευνας: Πρώτον, ότι οι νέοι άνθρωποι δεν ασχολούνται με τα κοινά, δεν ενημερώνονται και ότι η νέα γενιά απέχει από αυτά που θεωρεί ότι δεν την αφορούν. Δεύτερον, ότι η κρίση μας έχει κάνει σοφότερους «Πλέον, η αναζήτηση εργασίας γίνεται με κύριο γνώμονα τη δική μας προσπάθεια, τα προσόντα και τη δουλειά, όχι με τον κολλητό και το γνωστό. Είναι σημείο ενηλικίωσης μετά όσα περάσαμε».

Σε σχέση με την ΤΕΕ, υπογράμμισε ότι «έχουμε ακόμα δρόμο μπροστά μας για να γίνουμε Ευρώπη. Θα πρέπει να φτιάξουμε ένα μοντέλο βασισμένο στις δικές μας ανάγκες και να το συνδέσουμε με το αναπτυξιακό μας μοντέλο. Επίσης, δεν μπορεί η οικονομία να λειτουργεί μονοθεματικά, θα πρέπει να σκεφτούμε ευρύτερα και να αξιοποιήσουμε την ψηφιακή τεχνολογία και να ενσωματώσουμε διαδικασίες συνυφασμένες με τις ραγδαίες αλλαγές της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης. Να καταπολεμήσουμε τον ψηφιακό αναλφαθητισμό». Σημείωσε επίσης ότι «το νομοσχέδιο που έρχεται το περιμέναμε πολύ καιρό, διότι μέχρι τώρα η κυβέρνηση έδειχνε να αγνοεί εντελώς την τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση». Η όποια αξιολόγηση της τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, υπογράμμισε, δεν εξαρτάται μόνο από την ίδια. Είναι ένα πολυδιάστατο ζήτημα. Συνδέεται με την παραγωγική κατεύθυνση της χώρας, την επένδυση στην καινοτομία

Τέλος, μίλησε για την έλλειψη εθνικής στρατηγικής για το χώρο, την ύπαρξη παράλληλων δομών και του κατακερματισμού που οδηγεί σε σύγχυση και απαξίωση. Στα ΙΕΚ (μη τυπική εκπαίδευση)

θα πρέπει να μπορεί να πηγαίνει κάποιος για αλλαγή επαγγελματικής πορείας. Όμως είπε ότι ΕΠΑΛ και ΙΕΚ είναι σε σύγχυση, καθώς παρέχουν ίδιες ειδικότητες και δεξιότητες και έτσι δημιουργείται σύγχυση.

Ο Διευθυντής του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ Χρ. Γούλας μεταξύ άλλων σημείωσε ότι τα συνδικάτα έχουν πάντοτε στόχο τη δημιουργική συνεργασία με τις κυβερνήσεις και τις πολιτικές δυνάμεις και υποστήριξε ότι οι επιστημονικοί τους φορείς λειτουργούν με στόχο την ενδυνάμωση της εργασίας. Τόνισε επίσης πως χρειάζεται άλλος σχεδιασμός για την τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση, καθώς εκεί απευθυνόμαστε σε ανήλικους που δεν θέλουμε να τους εκπαιδεύσουμε μόνο ως τεχνίτες αλλά και ως πολίτες, ενώ η κατάρτιση απευθύνεται σε ενήλικους και χρειάζεται άλλα εργαλεία και μεθοδολογία.

Τέλος, εξέφρασε την άποψη της αναγκαιότητας εκσυγχρονισμού της πιστοποίησης, καθώς υπάρχουν σημαντικοί ανασχετικοί παράγοντες, όπως η μεγάλη αργοπορία εξετάσεων, η παρωχημένη τράπεζα θεμάτων κ.λπ.

Επισυνάπτεται το πλήρες κείμενο της παρουσίασης της έρευνας, το οποίο θα αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ www.kanep-gsee.gr